

Marko Haataja / Rakennustarkastaja / Orimattilan kaupunki
marko.haataja@orimattila.fi

Viite: Lausuntopyyntö 9.1.2023**Asia: Orimattila-Myrskylä siirtoviemärin ja linjapumppaamoiden rakentaminen**

Myrskylän kunta on jättänyt lupahakemuksen siirtoviemärin ja siihen liittyvien linjapumppaamoiden rakentamisesta. Pumppaamot on tarkoitus sijoittaa kiinteistön 560-410-5-50 (Pakaantie 974, Pakaa) lounaiskulmaan ja kiinteistön 560-410-4-18 (Pakaantie 544, Orimattila) pohjoisosaan. Siirtoviemäri rakennetaan Pakaantien varteen.

Pyydettyä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää asiakohdan hankkeesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Kiinteistöllä 560-410-4-18 sijaitsee muinaismuistolain (295/1963) suojaama muinaisjäännöskohde, varhaismetallikautinen röykkiö (muinaisjäännösrekisterin tunnus *Tervakallio*, nro 1000000052). Halkaisijaltaan noin kolmimetrinen kiviröykkiö sijaitsee kalliopaljastumalla. Kivet ovat sammaloituneita ja jäkälöityneitä ja ympäristön muutamat irtonaiset kivet ovat todennäköisesti röykkiöstä peräisin, sillä muutoin lähiseutu on kivetöntä (*H. Poutiainen 2003. Arkeologisen kohteen tarkastus*). Röykkiö sijaitsee yli 150 metrin päässä suunnitellusta pumppaamosta ja myös rakennettava siirtoviemäri ohittaa muinaisjäännöskohteen usean kymmenen metrin päästä.

Kiinteistön 560-410-5-50 luoteispuolella, Pakaantien länsipuolella, sijaitsee mahdollinen muinaisjäännöskohde, historiallisen ajan kylänpaikka (muinaisjäännösrekisterin tunnus *Pakaa*, nro 1000024184). Kohdetta ei ole tarkastettu maastossa, joten sen rajaus on suuntaa antava. Suunniteltu siirtoviemäri kuitenkin sijoittuu tien itäpuolelle ja tiealueen reunaan, jossa maaperä on jo tien rakentamisen yhteydessä todennäköisesti myllätty. Linjapumppaamo sijoittuu usean sadan metrin päähän kylänpaikasta.

Edellä esitettyyn viitaten museolla ei ole huomautettavaa hankkeeseen arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Hanke sijoittuu kokonaisuudessaan, molemmat linjapumppaamot mukaan luettuna maakunnallisesti arvokkaalle Pakaan kulttuurimaisema -alueelle, joka on Porvoonjoen viljelyseudun maisematyyppiä edustava maisema-alue. Ominaista sille on laajat peltotasangot. Maakunnallisesti arvokkaiksi maisemiksi määriteltyjä alueita koskee suunnitelmääräys: *Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, kehittämisessä ja*

hyödyntämisessä on vaalittava alueen keskeisiä erityispiirteitä ja omaleimaisuutta sekä huomioitava kokonaisuuden kannalta merkittävien maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen säilyminen. (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014). Tämän lisäksi kiinteistö 560-410-4-18 sijaitsee paikallisesti arvokkaalla Uusikartanon alueella ja kiinteistö 560-410-5-50 paikallisesti arvokkaalla Pakaan kulttuurimaisema -alueella. Uusikartanon alue on Pakaan kylän pohjoisosassa Pakaantien itäpuolella oleva yhtenäinen viljelyalue. Metsään rajautuvalla alueella on viljelysten yhteydessä pääosin jälleenrakennuskauden tilakeskuksia. Uusikartanon pieni alue on maisemallisesti ja rakennuskannaltaan yhtenäinen. Pakaan kulttuurimaisemalle puolestaan leimallisinta on jo keskiajalla asutun Pakaan kylän eteläpuolelle avautuva laaja, Myrskylän puolelle jatkuva viljelymaisema. Nykyisellään kylä ympäröivine peltoalueineen muodostaa paikallisesti arvokkaan kulttuurimaiseman. (Orimattilan rakennetun kulttuuriympäristön selvitys 2005)

Museo edellyttää em. suunnittelumääräyksiin perustuen, että arvokkaan kyläkuvan ja maiseman vaalimiseksi suunnitellut linjapumppaamot tulee maisemoida alueen rakennuskannan ominaispiirteisiin sopiviksi punamullatulla puuverhouksella.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, arkeologi	Siiri Tuomenoja
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Orimattilan kaupunki, Myrskylän kunta, Hämeen ELY-keskus